

Taller: el documental feminista

Raquel Pérez-Santamaria Abellán

El taller Documental Feminista té com a principal **objectiu** la difusió i el coneixement de treballs audiovisuals realitzats per dones, especialment des del principi del segle XXI. Pretén oferir unes bases i unes eines d'investigació per a completar el buit històric que hi ha en relació amb les dones cineastes.

Per a fer-ho, el curs es dividirà en els següents **continguts i objectius**:

DIA 1 (1 hora)

A) Molt breu introducció del context sociopolític d'Espanya en el nou segle per a conèixer les bases dels treballs que posteriorment es veuran:

“ Crisi econòmica.

“ Atemptats (11S, 11M)

“ Legalització de lleis de vital importància per a les dones, com la Llei de la violència domèstica.

“ Esdeveniments com la cristallització del 15M, que donaran lloc a l'aparició de dones cineastes que treballen de manera independent, i a treballs que tracten sobre aquest tema.

B) Introducció a la història del cinema femení i a la dona en la indústria cinematogràfica:

“ El paper de la dona en els començaments del cinema.

“ Com va influir la indústria de Hollywood i els estereotips en els personatges femenins.

“ Cas espanyol: la influència del franquisme i el tardofranquisme en la cinematografia de dones.

DIA 2 (2 hores)

A) La importància de la mirada feminista en el cinema.

“ Concepte, història i temàtica del cinema documental feminista: aparició, caracterització, temàtiques més comunes de les realitzadores.

“ Teoria fílmica feminista: Noves formes d'analitzar un text fílmic. Conceptes de *contracinema* i *desestètica*. Treballs de teòriques: Laura Mulvey, Teresa de Lauretis, Giulia Colaizzi.

DIA 3 (2 hores)

“ Visualització del documental *Test de la vida real*, de Florencia P. Marano (2009, 51q)

“ Debat amb els alumnes sobre el que han après i visionat, anàlisi en conjunt del film.

Col·loqui sobre idees que tinguen de documentals i com es podrien dur a terme.

DIA 4 (1,5 hores)

A) Exploració d'autores . en què es donarà una importància especial a autores espanyoles o que operen a Espanya. i les seues obres, la forma de producció i finançament. En aquest apartat es pretén portar una directora (Cecilia Barriga, Sally Gutiérrez, Virginia Villaplana, Angelika Levi o Sally Fenaux) perquè es puga parlar directament amb ella des de la seua trajectòria i entrebancs).

“ Visualització del documental *Bref* de Christina Pitouli (2014, 30q)

DIA 5 (1,5 hores)

A) Accés a la indústria o al treball independent.

“ On es poden buscar ajudes econòmiques?

“ Associacions com CIM, AMMA, festivals feministes nacionals i internacionals, Mostra de Films de Dones de Barcelona, TRAMA, etc.

B) Anàlisi de informes anuals de CIM en què es veu reflectida tant la participació com el finançament a dones i projectes en diferents categories.

“ Debat conjunt: quin és el problema perquè això passe?, quines són les vies per les quals optarien els i les alumnes?, com creuen ells/elles que podria canviar aquesta situació?

DIA 6 (2 hores)

A) Visualització del documental *Vogliamo anche le rose* d'Alina Marazzi (2007, 85q)

B) Anàlisi del film i debat posterior: A què es vol dedicar cada alumne o alumna? El gènere de cadascú els limita a l'hora de veure el seu futur?

Al llarg del curs es comptarà amb sòcies d'AMMA (Associació de Dones dels Mitjans Audiovisuais), que treballa des de Múrcia per la difusió dels treballs audiovisuals realitzats per dones d'arreu del món, amb la col·laboració de la Filmoteca Regional de Múrcia.

Tot aquest material s'ha recopilat gràcies a la laboració personal d'un treball d'investigació sobre el documental feminista a Espanya en el segle XXI, juntament amb la Universitat Miguel Hernández i el seu màster d'Estudis Culturals i Arts Visuals Feministes (MUECA).

AVALUACIÓ:

Assistència mínima del 80 % del total de les hores.

Avaluació contínua de participació.

REFERÈNCIES UTILITZADES I QUE COMPLEMENTARAN L'APRENENTATGE DE L'ALUMNE O ALUMNA:

□ Agustín, A. (2015, novembre). El yo autoral en los documentales del noventa. *Mujeres que retornan por sus muertos. Revista Arte e investigación.*

Recuperat

dⓂhttp://sedici.unlp.edu.ar/bitstream/handle/10915/51605/documento_completo.pdf?sequence=1 K. (1989).

Joyce Wieland, Feminist Documentary and the body of the work. *Canadian Journal of Political and Social Theory. Volume XIII (1-2)*, 91-101.

□ Arranz, F. (2010). *Cine y género en España*. Madrid: Cátedra.

□ Caballero, A., Zurian, F. (2013, julio). Cecilia Barriga, el feminismo como principio de creación. *Revista Arte y políticas de identidad*. Recuperado dⓂ<http://revistas.um.es/api/article/view/191701>

□ Barriga, C. (2004). Lo que queda de mí. *Revista Zehar*. Núm. 54, p. 38. Recuperat dⓂ<http://artxibo.arteleku.net/es/islandora/object/arteleku%3A269>

□ Colaizzi, G. (2003, febrer). Placer visual, política sexual y continuidad narrativa. *Revista Arbor*. Recuperat dⓂ<http://arbor.revistas.csic.es/index.php/arbor/article/view/644/650>

□ Haraway, D. (1991). *Ciencia, cyborgs y mujeres: La reinención de la naturaleza*.

Madrid: Cátedra. Recuperat dⓂ<http://kolektivoporoto.cl/wp-content/uploads/2015/11/Haraway-Donna-ciencia-cyborgs-y-mujeres.pdf>

□ Juhasz, A. (1999). They said we were trying to show reality. All I wanted to show is my video: The politics of realistic feminist documentary. In J. M. Gaines & M. Renov (Eds.) *Collective Visible Evidence* (p. 136-171). University of Minnesota, Minneapolis.

□ Kaplan, Ann. (1998). *Las mujeres y el cine: a ambos lados de la cámara*. Madrid: Catedra.

□ Kuhn, A. (1991). *Cine de mujeres: Feminisimo y cine*. Madrid: Cátedra. Recuperat dⓂ<http://bibliotecafeminista.com/cine-mujeres/>

□ Martínez, L., Biglia, B., Luxán, M., Fernandez, C., Azpiazu, J., y Bonet, J. (2014, diciembre). Experiencias de investigación feminista: Propuestas y reflexiones metodológicas. *Athenea Digital*(14). 3-16.

□ Oroz, E., y Mayer, S. (eds.) (2011). *Lo personal es político. Documental y feminismo*. Pamplona, Espanya: Colección punto de vista.

□ Piñuel, N. (2017, maig). Relatoras: Mujeres, documental y cine experimental. *Caimán Cuadernos de cine* (60). Recuperat dⓂ<https://www.caimanediciones.es/numero/60-111-mayo-2017/>

- Zecchi, B. (2014). *Desenfocadas. Cineastas españolas y discursos de género*. Barcelona: Icaria Editorial.
- Zecchi, B. (2014). *La pantalla sexuada*. Madrid: Cátedra.
- Zurian, F. (2014, 3 noviembre). Los estudios de género y la teoría fílmica feminista como marco teórico y metodológico para la investigación en cultura audiovisual. *Área abierta* (14). 5-21. Recuperat d'<http://revistas.ucm.es/index.php/ARAB/article/view/46357/44209>
- Zurian, F. (2017). *Miradas de mujer: Cineastas españolas del siglo XXI*. Madrid: Editorial Fundamentos.

PERIODITZACIÓ

- Del 13 al 29 de novembre de 2018
- Dimarts i dijous a les 12:30h
- 6 sessions
- 10 hores . 1 Crèdit
- 10 hores ICE

Novembre: 13, 15, 20, 22, 27 i 29

LLOC: Sala Salvador Allende (baixos del Paraninf)

NOTA

PER A L'OBTENCIÓ DEL CERTIFICAT ÉS IMPRESCINDIBLE:

*UNA ASSISTÈNCIA MÍNIMA DEL 80 % DEL TOTAL D'HORES DEL CURS

*ESTAR AL CORRENT DEL PAGAMENT DEL CURS

*SUPERAR PROVA D'AVUACIÓ PROPOSADA PEL PROFESSOR

*RESPONDRE A L'ENQUESTA DE SATISFACCIÓ DEL CURS.
